

Litt bitter var vi, men blås det bort,
vi har fått hytte igjen
det skinner nytt alle vegne
og taket det holder for regnet.
Med svettelukt og litt kaffeduft,
den får den rette odør
og stemning følger med folket
— den skal nok bli god som før.

Så vær velkommen til åpningsfest
i TT's kongsgård i dag
legg grunnlag for nye gleder
din plass vil du hevde med heder.
La andre reise til Spania
og ligge langflat på strand,
vi reiser heller til Nedal'n
og Nesjøens klare vann.

(Denne sangen ble skrevet til innvielsen av den nye Nedalshytta
24. juni 1972).

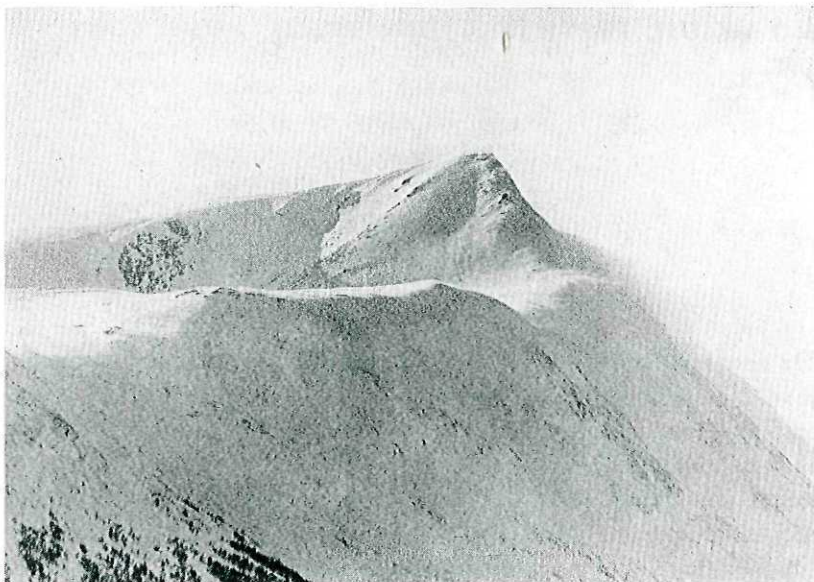
En skitur til fjells i juleferien 1886/1887

AV KRISTEN ASPAAS

De første fjellturer på ski av trondhjemske sportsmenn ble foretatt i 1880-årene, og det var Fridtjof Nansens skiferder i høyfjellet som inspirerte de unge trøndere til disse turene. På denne tid brukte man gjerne juleferien til slike utflukter, det var senere folk oppdaget at vårvinteren er den beste årstid for fjellskiløping. I januar 1887 gikk tre unge studenter fra Trondhjem på ski over fjellet fra Østerdalen til Gudbrandsdalen da de reiste tilbake til universitetet i Christiania, og i mars samme år gikk E. A. Tønseth og løytnant Oluf Dietrichson fra Røros til Meråker. I begynnelsen av 1890-årene begynte Trondhjems Skiklub å arrangere fjellturer for sine medlemmer, og ved århundreskiftet ble slike turer lagt til påskehelgen.

De tre studentene som en tidlig januarmorgen gikk på Røros-toget, var Oscar Semb, senere kjent lege i hovedstaden, Peter Fredrik Holst, senere professor i medisin, og hans bror Alexander Holst, senere overlege ved Trondhjems Sykehus. De var utstyrt med trønderski og spanskrørsbindinger og én lang skistav hver, særlig Peter brukte et uhyre av en stav. På beina hadde de finnsko og ragger, og Alexander hadde tullet et veldig skjerf rundt hals, bryst og rygg mot kulden. Skiløperne den gang drev en planmessig og systematisk prøving av skiutstyr. Som eksempel kan en nevne at Dietrichson brukte telemarkski og beksømstøvler, og de viste seg å være bedre enn Tønseths leksvikski og finnsko.

På Støren jernbanestasjon traff studentene Dagspostens redaktør, den radikale teolog Kristian Olsen Nordlid, og de lovte ham en korrespondanse fra turen. Peter skrev denne reiseskildringen, og den står i Dagsposten for den 25. januar 1887 — «Fra Østerdalen til Gausdal paa Ski.»

Snoføyk på Okla.

Foto: Knut Bakken

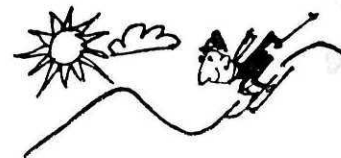
De tre kameratene tok Rørosbanen til Atna stasjon, derfra ville de gå over til Gudbrandsdalen for å se «ordentlig Højfjeld i Vinterhabit.» Det var ikke snø i Gauldalen, men på Atna lå den alenhøy. Skiløperne drog opp Atnadalen til Storbakmoen, der de overnattet. Neste dag spiste de middag på Sollia prestegård, og slet seg fram i tungt klabbeføre til Enden, hvor de lå for natten. Så gikk de over fjellet i tett snødrev, og de passerte Gunstadseter, som var et kjent sted i den tids turistlitteratur. Om kvelden klarnet det opp, og de overnattet på Holteseter. Det var stor kjøretrafikk over fjellet, og de møtte mange gudbrandsdøler som fraktet korn og mjøl over til Østerdalen.

Den fjerde dagen kom studentene etter mange kalamiteter ned til Venabygd, der de overnattet på Skjeggestad. Så drog de til Skeikampen og Gausdal Sanatorium, og etter et flott utforrenn kjørte de i slede fra Gausdal til Lillehammer. Under denne kjøreturen sitter Peter og filosoferer: «Som jeg sad i Slæden den knitrende kolde Vinteraften med den blaa Stjernekupe over mig, tænkte jeg med Vemod paa, at jeg for i Vinter havde sagt Fjeldet

Farvel, medens jeg sad over Bøgerne, skulde de gaa fra mig alle de solblanke Dage, alle vidunderlige skjønne, maaneblege Nætter paa Vidden, den Belysning, jeg herefter skulde se det i, maatte bli «Mindets Glorie», nei saa laver jeg mig hellere Illusioner om min næste Fjeldtur. Og jeg tænker, at slige Skiture med Tiden blir næsten ligesaa almindelige, som nu tildags Fodture, og jeg kan ikke slutte uden paa det varmeste at anbefale dem til enhver Skiløber.»

I dag ser vi med stor respekt på de dagsmarsjene pionerene i fjellskiløpingen tilbakela, med klær og skiutstyr som vi anser for tungt og lite hensiktsmessig. En kan også spørre seg hvorfor de tre unge trøndere valgte denne turen. Den var vel lett å kombinere med tilbakereisen til hovedstaden, og så var det førselstrafikk og overnattingssteder på denne gamle fjellveien mellom de to store dalførene.

I den trønderske fjellheimen var det E. A. Tønseth og de to unge løytnantene Oluf Dietrichson og Ivar Bauck som trakk opp de første skisporene, og de dro mange med seg ut i skog og fjell. Særlig Tønseth var en entusiastisk arrangør av skiturer i fjellet, og pionerer som ham la grunnen for den moderne turisme i fjellet.

Fra Rolf Edbergs bok: Et støvgrann som glimter:

Jeg har den vidunderlige følelsen av befrielse, av å være med på noe vesentlig, kanskje ganske enkelt å leve, der jeg streifer over vidde med milevid utsikt mot fjell i alle blåskalaens nyanser.

